

prof. dr hab. Andrzej Banachowicz
Uniwersytet Artystyczny
im. Magdaleny Abakanowicz w Poznaniu
dziedzina: sztuka

Poznań 21.08.2023 r.

RECENZJA

rozprawy doktorskiej oraz dorobku artystycznego
Pani mgr ANNY WŁODARSKIEJ-ZAMIARY
w związku z przewodem doktorskim w dziedzinie sztuki,
wszczętym przez Radę ds. Stopni
Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku

Podstawowe dane o doktorancie

Pani Anna Włodarska-Zamiara studiowała na Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku oraz na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu (filozofia). Dotychczas wzięła udział w kilkudziesięciu wystawach, zorganizowała kilkanaście wystaw i kilka projektów ogólnopolskich (m.in. Dotknij Teatru na gdańskiej ASP, cykl spotkań, warsztatów, projekcji). Wielokrotnie prowadziła warsztaty i współpracowała ze społecznościami lokalnymi (np. podczas Międzynarodowego Festiwalu Sztuki Efemerycznej „Konteksty” w Sokołowsku, przeprowadzając cykl „intymnych” wystaw w domach u mieszkańców). W latach 2005-2019 zrealizowała, jako asystent reżysera i dramaturg, kilkadziesiąt spektakli teatralnych, między innymi z: Janem Klatą, Mają Kleczewską, Pawłem Łysiakiem i Łukaszem Gajdzisem. W latach 2016-2018 zrealizowała cykl happeningów wystawienniczych „Lepiej to już było” (Kraków, Gdańsk, Lublin, Białystok, Słupsk, Poznań, Szczecin).

Od 2015 roku współpracuje Ona jako dydaktyczka z ASP w Gdańsku, a od 2021 r. z Uniwersytetem Gdańskim (na kierunku Produkcja Audiowizualna). Jest pomysłodawczynią projektu wystawienniczo-krytycznego RE-AKCJE (od 2017 roku odbyło się pięć edycji – współpraca z ASP w Krakowie, UAP w Poznaniu).

Organizowała ogólnopolskie warsztaty dla dzieci i seniorów, przeprowadziła autorski projekt teoretyczno-kreatywny „Wizualna strona teorii”. Przy poszczególnych działaniach, realizacjach i projektach współpracowała z takimi instytucjami kultury jak: Teatr Powszechny w Warszawie, Instytut Teatralny w Warszawie, Instytut im. Jerzego Grotowskiego we Wrocławiu, Fundacja In Situ Warszawa/Sokołowsko.

Dwukrotnie została nagrodzona przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego za wybitne osiągnięcia artystyczne i naukowe (2013,2014), a także otrzymała stypendium Ministra Edukacji i Nauki dla Młodych Wybitnych Naukowców.

Jest Ona także studentką Międzywydziałowych Środowiskowych Studiów Doktoranckich Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku, gdzie podstawą Jej doktoratu są działania związane „ze sztuką bliskości”.

Pracowała pod kierunkiem prof. Krystyny Duniec w Instytucie Sztuki Państwowej Akademii Nauk w Warszawie (Zakład Historii i Teorii Teatru) nad materiałem teoretycznym „Scenografia jako performer”, poddając analizie współczesne artystyczne strategie scenograficzne.

Od 2019 roku studiowała również filologię i translatorykę języka norweskiego w Instytucie Skandynawistyki Uniwersytetu Gdańskiego (studia podyplomowe).

Ocena pracy doktorskiej

Jak widać z powyższego opisu działalności Pani mgr Anny Włodarskiej-Zamiary, posiada Ona już bardzo duże osiągnięcia w obszarze szeroko rozumianej aktywności artystycznej oraz dydaktycznej. Natomiast tematem Jej doktoratu jest: „Sztuka bliskości. Wizualne strategie.”.

Te autorskie poszukiwania najlepszego kodu - wizerunku dla przekazu artystycznego – syntezy motywów płynących z Jej życia i otoczenia, które sama zgłębia stają się polem badawczym – Jej oraz naszego – wspólnego świata – ale prezentowanego na warunkach poznania doktorantki. Jej artystyczna praca doktorska pozwala głęboko

zapuścić sondę w świat realny i wykreowany.

Składają się na nią działania plastyczno-wizualne pt. „Praca 1” – wizualne sploty, realizacje w przestrzeni: „pokój wspomnienia”, „pokój w pokoju” czy „przestrzeń pracy”. Praca pt. „Praca 2” – to metaforyczny – 10 minutowy w zapętleniu obraz wideo z dźwiękiem w wersji z czarnym tłem lub – jak w „Pracy 2A” – z białym tłem.

Natomiast praca pt. „Praca 3” – to wizualno-tekstowy rejestrator czasu zapisków codzienności – czasu nadziei, czasu zarazy podany w formie kadrów 10 x 10 cm.

W pracy pt. „Praca 5” – zapisanej w tej samej konwencji – zmienia się kolor i detale czasu – czasu w czasie zamkniętym. W pracy pt. „Praca 6” wizualno-tekstowy rejestrator czasu przybiera postać nieskończonej pętli – czasu nieustannego.

Swoisty organizm ludzki – zapisany graficznie przez autorkę jako: wdech – pauza – wydech .

Te wszystkie prace doktorantki odwołują się do życia – a może przede wszystkim do archetypu – bytu i sensu. Do sensu tworzenia w ogóle, który podąża za Jej bogatym w eksperymenty – graficznym – plastycznym znakiem, śladem, historią ludzką. W twórczości doktorantki te przenikające się światy – teoretyczne – egzystencjalne – z małymi – świetnie wydanymi plastycznie – kadrami prac, wizerunków – tytułowych – wizualnych strategii – sylwet postaci oraz ich cieni czy tylko wyczuwalnych – lawowanych – cieniami – potencjalnych istot jakby w obrazie – pokoju wspomnień – niezmiennie te przestrzenie ludzkich bytów zaklęte w metaforze – w alegorii czasu niosą w sobie – jak czuję – pozytywne emocje – obniżając lęki i wzmacniając psyche, oswajając świat dla siebie i innych. Poszukując sposobu i metod na kontakt z

odbiorcą. Na dyskurs z nim – o sztuce współczesnej, o myśleniu i aktywności twórczej, w której widzę w konsekwencji tego – permanentnego – proponowanego przez doktorantkę procesu zyska lub pogłębi odwagę oraz poczucie wartości. Tego magicznego stanu współtworzenia – tego powyższego sensu – może nawet w konsekwencji – bycia w myśleniu – wyrażonym w cytacie z Beuys'a, że „Każdy może być artystą”.

Tak więc te wszystkie analizy i badania autorki są dla mnie wartościowym i oryginalnym wkładem w proces poznania mechanizmów międzyobszarowych – sztuki i nauki. Ta praca prezentuje tak wysoki poziom artystyczny, że może zostać wyróżniona.

Doktorski projekt i jego realizacja spełniają bowiem wymogi zaawansowanego procesu poznawczo-twórczego. A te problemy – w tych sytuacyjnych i graficznych – często efemerycznych pracach, o znakomitej jakości – zarówno warsztatowej – jak i – artystycznej – stanowią oryginalne dzieło plastyczne.

I tutaj przypomina mi się przypowieść z książki pt. „Minuta Mądrości” autorstwa Anthony de Mello:

FILOZOFIA

Przed podjęciem decyzji

czy zostać jego uczniem

odwiedzający Mistrza człowiek

chciał uzyskać pewne zapewnienie.

- Czy możesz mi ukazać cel ludzkiego życia?

- Nie.

- A przynajmniej jego sens?

- Nie.

- Czy możesz mi określić naturę śmierci i życia pozagrobowego?

- Nie.

Człowiek odwiedzający

Oddalił się pełen pogardy.

Uczniowie byli zaskoczeni,

Że ich Mistrz wypadł tak kiepsko.

A on, pocieszając ich powiedział:

- Na co się przyda poznanie natury i sensu życia,

Jeśli nigdy go nie zakosztowałeś?

Wolę, żebyście zjedli ciastko,

Niż długo i uczenie rozprawiali o nim.

I właśnie tak, jak w powyższej przypowieści – przesłaniu Mistrza doktorantka tworzy sztukę bliskości abyśmy mogli zakosztować i poznać naturę oraz – może i sens życia w Jej działaniu w obszarze szerokorozumianej sztuki współczesnej – tytułowych – wizualnych strategiach. Tworzonych w strumieniach autorskiej estetyki oraz często – pewnej tajemnicy – w magii zapisanych zdarzeń – tego, co zostanie w nas w przeżyciu – w odciskach pamięci. W tym magicznym momencie przemiany

komunikatu znaczeń, badającego głęboką – społeczno-kulturową sondą zgłębiającą aspekty pola interpretacyjnego autorki. Rozpiętego – od światła i cienia – po symbolikę i konkret. Niewidzialną treścią i przezroczystą formą. Pięknym albo groźnym. Pomiedzy całą sferą nastrojów i stanów – od swobodnych snów – do umeblowanych wnętrz – galerii czy mieszkań. Z potrzebą nasłuchiwania, rozumienia swojego trwania, wspomnień i znaczeń. Do których odwołuje się doktorantka.

Odwołania się do głęboko humanistycznego przekazu, aby twórczym gestem refleksyjnego znaku – bardziej czy mniej świadomie zgłębiać przestrzeń danego nam życia. Życia, które zagęszcza się w naszej wyobraźni – w tym najlepszym tego słowa znaczeni – jako głęboka troska o świat.

Konkluzja

Bardzo dobry warsztat plastyczny Pani Anny Włodarskiej-Zamiary przejawiający się też bardzo dobrą koncepcją graficzną zaprezentowanego Jej całego – plastycznego świata oraz opisanymi powyżej ich specyficznymi treściami wraz z pisemną pracą tworzą bardzo spójny przekaz, który daje mi panoramę stanu umysłu i siły wyborów autorki.

Jej cały dorobek, który zaprezentowałem na początku recenzji jest już naprawdę bardzo duży i bardzo dobrze rokuje na przyszłość. Pasja poznania doktorantki powoduje, że dociera Ona do rejonów swojej i naszej – witalnej i analitycznej podświadomości i jest to dla mnie wartość, która tworzy bardzo znaczący aspekt badawczy doktoratu – godny – jak pisałem powyżej - wyróżnienia. Dlatego z całym

przekonaniem stwierdzam, że Pani mgr Anna Włodarska-Zamiara zasługuje na przyznanie stopnia doktora.

Z poważaniem

prof. dr hab. Andrzej Banachowicz

